

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

De Peccato Originali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

APOLOGIA CONFESSIONIS.

P R I M U M articulum Confessionis nostræ, probant nostri aduersarij, in quo exponimus nos credere & docere, quod sit vna essentia diuina, indiuidua, &c. & tamen tres sint distinctæ personæ eiusdem essentiæ diuinæ, & coæternæ, Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Hunc articulum semper docuimus, & defendimus, & sentimus eum habere certa & firma testimonia in scripturis sanctis, quæ labefactari nō queant. Et constanter affirmamus, aliter sentientes, extra Ecclesiam Christi, & Idolatras esse, & Deum contumelia afficere.

DE PECCATO ORIGINALI.

S E C U N D U M articulum de peccato Originali probant aduersarij. Verum ita vt reprehendant tamen definitionem peccati Originalis, quam nobis obiter recitauimus. Hic in ipso statim vestibulo reprehendet Cæs. Maiestas, non solum iudicium, sed etiam candorem istis defuisse, qui consutationem scripserunt. Nam cum nos simplici animo obiter recensere voluerimus, illa quæ peccatum Originalis complectitur, ista acerba interpretatione conficta, sententiam per se nihil habentem incommodi, arte deprauant. Sic inquit, sine metu Dei, sine fide esse, est culpa actualis. Igitur negant esse culpam originalem.

Has argutias satis apparet in scholis natas esse, non in Consilio Cæsaris. Quanquam autē hæc cauillatio facillimè refelli possit, tamen vt omnes boni viri intelligant, nos nihil absurdi de hac causa docere, Primum petimus, vt inspiciatur germanica Confessio, hæc

absol-

absoluet nos suspicione nouitatis. Sic enim ibi scriptum est: Weiter wird gelehret / das nach dem Fall Adæ alle Menschen / so natürlich geboren werden / in Sünden empfangen vnd geboren werden / das ist / das sie alle von Mutter Leib an / voll böser Lust vnd Neigung sind / keine wahre Gottesfurcht / kein wahrer Glaube an Gott / von Natur haben können. Hic locus testatur, nos non solum actus, sed potentiam seu dona efficiendi timorem & fiduciam erga Deum adimere propagatis secundum carnalem naturam. Dicimus enim ita natos habere concupiscentiam, nec posse efficere verum timorem & fiduciam erga Deum. Quid hic reprehendi potest? Bonis viris quidem arbitramur nos satis purgatos esse. Nam in hanc sententiam latina descriptio, potentiam naturæ detrahit, hoc est, dona & vim efficiendi timorem & fiduciam erga Deum, detrahit & in adultis actus. Vt cum nominamus concupiscentiam, non tantum actus seu fructus intelligimus, sed perpetuam naturæ inclinationem.

Sed postea ostendemus pluribus verbis, nostram descriptionem consentire cum vtitata ac veteri definitione. Prius enim consilium nostrum aperiendum est, cur his potissimum verbis hoc loco vsi simus. Aduersarij in scholis farentur, materiale (vt vocant) peccati Originalis esse concupiscentiam, quare in definiendo non fuit prætereunda, præsertim hoc tempore, cum de ea nonnulli parum religiosè philosophantur.

Quidam enim disputant, peccatum originis non esse aliquod in naturæ hominis vitium, seu corruptionem, sed tantum seruitutem, seu conditionem mortalitatis, quam propagati ex Adam sustineant, sine aliquo proprio vitio, propter alienam culpam. Præterea addunt, neminem damnari morte æterna propter peccatum originis. Sicut ex ancilla serui nascuntur, & hanc conditionem sine naturæ vitio, sed propter calamitatem matris sustinent. Nos, vt hanc impiam opinionem

significaremus nobis displicere, concupiscentiæ mentionem fecimus, optimo animo morbos nominauimus, & exposuimus, quòd natura hominum corrupta & vitiosa nascatur.

Neq; verò tantùm concupiscentiam nominauimus, sed diximus etiam deesse timorem Dei, & fidem. Id hoc consilio adiecimus. Extenuant peccatum Originis & scholastici doctores, non satis intelligentes definitionem peccati originalis, quam acceperunt à patribus. De fomite disputant, quòd sit qualitas corporis, & vt suo more sint inepti, quærunt vtrùm qualitas illa, contagione pomi, an ex afflatu serpentis contracta sit. Vtrùm augeatur medicamentis. Huiusmodi quæstionibus opprefferunt principale negotium. Itaque cùm de peccato Originis loquuntur, grauiora vitia humanæ naturæ non commemorant, scilicet ignorantiam Dei, contemtum Dei, vacare metu & fiducia Dei, odisse iudicium Dei, fugere Deum iudicantem, irasci Deo, desperare gratiam, habere fiduciam rerum præsentium, &c. Hos morbos, qui maximè aduersantur legi Dei, non animaduertunt scholastici. Imò tribuunt interim humanæ naturæ integras vires ad diligendum Deum super omnia, ad facièda præcepta Dei, quò ad substantiam actuum: Nec vident se pugnantiã dicere. Nam proprijs viribus posse diligere Deum super omnia, facere præcepta Dei, quid aliud est, quam habere iustitiam originis? Quòd si has tantas vires habet humana natura, vt per sese possit diligere Deum super omnia, vt confidenter affirmant scholastici, quid erit peccatum originis? Quorsum autem opus erit gratia Christi, si nos possumus fieri iusti propria iustitia? Quorsum opus erit Spiritu sancto, si vires humanæ per sese possunt Deum super omnia diligere, & præcepta Dei facere? Quis non videt, quàm præposterè sentiant aduersarij? Leuiore morbos in natura

hominis agnoscunt, grauiores morbos non agnoscunt, de quibus tamen vbiq; admonet nos scriptura, & Prophetæ perpetuò conqueruntur, videlicet, de carnali securitate, de contemptu Dei, de odio Dei, & similibus vitijs nobiscum natis. Sed postquam scholastici admiscuerunt doctrinæ Christianæ Philosophiam de perfectione naturæ, & plus quàm satis erat, libero arbitrio & actibus elicitis tribuerunt, & homines philosophica seu ciuili iustitia, quam & nos fatemur rationi subiectam esse, & aliquo modo in potestate nostra esse, iustificari coram Deo docuerunt, non potuerunt videre interiorem immundiciam naturæ humanum. Neque enim potest iudicari, nisi ex verbo Dei, quod scholastici in suis disputationibus non sæpe tractant.

Hæ fuerunt causæ, cur in descriptione peccati originis, & concupiscentiæ mentionem fecimus, & detraximus naturalibus viribus hominis, timorem & fiduciam erga Deum. Voluimus enim significare, quòd peccatum originis hos quoque morbos contineat, ignorantiam Dei, contemptum Dei, vacare metu Dei, & fiducia erga Deum, non posse diligere Deum. Hæc sunt præcipua vitia naturæ humanæ, pugnancia propriè cum prima tabula Decalogi.

Neque noui quidquam diximus. Vetus definitio rectè intellecta prorsus idem dicit, cum ait: peccatum originis carentiam esse iustitiæ originalis. Quid est autem iustitia? Scholastici hîc rixantur de Dialecticis quæstionibus, non explicant quid sit iustitia Originalis. Porro iustitia in scripturis continet non tantum secundam tabulam Decalogi, sed primam quoque, quæ præcipit de timore Dei, de fide, de amore Dei. Itaq; iustitia Originalis habitura erat non solū æquale temperamentum qualitatum corporis, sed etiam hæc dona, notitiam Dei certiozem, timorem Dei, fiduciam Dei,

ut certè rectitudinem, & vim ista efficiendi. Idè; tenetur scriptura, cum inquit, hominem ad imaginem & similitudinem Dei conditum esse. Quod quid est aliud, nisi in homine hanc sapientiam & iustitiam effigiatam esse, quæ Deum apprehenderet, & in qua reluceret Deus, hoc est, homini dona esse data, notitiam Dei, timorem Dei, fiduciam erga Deum, & similia. Sic enim interpretantur similitudinem Dei Irenæus & Ambrosius, qui cum alia multa in hanc sententiam dicit, tum ita inquit: Non est ergo anima ad imaginem Dei, in qua Deus non semper est. Et Paulus ad Ephesios & Colossenses ostendit, imaginem Dei, notitiam Dei esse, iustitiam & veritatem. Nec Longobardus veteretur dicere, quòd iustitia originis, sit ipsa similitudo Dei, quæ homini indita est à Deo. Recitamus veterum sententias, quæ nihil impediunt Augustini interpretationem de imagine.

Itaq; vetus definitio, cum inquit, peccatum esse carentiam iustitiæ, detrahit non solum obedientiam inferiorum virium hominis, sed etiam detrahit notitiam Dei, fiduciam erga Deum, timorem & amorem Dei, aut certè vim ista efficiendi detrahit. Nam & ipsi Theologi in scholis tradunt ista non effici sine certis donis & auxilio gratiæ. Nos ipsa dona nominamus, ut res intelligi possit, notitiam Dei, timorem & fiduciam erga Deum. Ex his apparet veterem definitionem prorsus idem dicere, quod nos dicimus, detrahentes meritum Dei & fiduciam, videlicet non actus tantum, sed dona & vim ad hæc efficienda.

Eadè est sententia definitionis, quæ extat apud Augustinum, qui solet definire peccatum originis concupiscentiam esse. Significat enim concupiscentiam successisse amissa iustitia. Nam ægra natura quia non potest Deum timere & diligere, Deo credere, querit & amat carnalia. Iudicium Dei, aut secura contemnit, aut

odit perterrefacta. Ita & defectū complectitur Augustinus, & vitiosum habitum, qui successit. Neq; verò concupiscentia tantum corruptio qualitatum corporis est: Sed etiam prava conuersio ad carnalia in superioribus viribus. Nec vident, quid dicant, qui simul tribuunt homini concupiscentiam non mortificatam à Spiritu sancto, & dilectionem Dei super omnia.

Nos igitur rectè expressimus vtrunq; in descriptione peccati Originalis, videlicet defectus illos, non posse Deo credere, non posse Deum timere ac diligere. Item habere concupiscentiam, quæ carnalia quærit contra verbum Dei, hoc est, quærit non solum voluptates corporis, sed etiam sapientiam & iustitiam carnalem, & confidit his bonis, contemnens Deum. Neq; solum veteres, sed etiam recentiores, si qui sunt cordatiores, docent simul ista verè peccatū originis esse, defectus videlicet, quos recensui, & concupiscentiam. Sic enim inquit Thomas: Peccatū originis habet priuationem originalis iustitiæ, & cum hoc inordinatam dispositionē partium animæ, vnde non est priuatio pura, sed quidam habitus corruptus. Et Bonauentura. Cūm quæritur, quid sit originale peccatum, rectè respondetur, quòd sit concupiscētia immoderata. Rectè etiā respondetur, quòd sit debita iustitiæ carentia. Et in vna istarum responsionū includitur altera. Idē sensit Hugo, cūm ait: Originale peccatum esse, ignorantiam in mente, & concupiscentiā in carne. Significat enim nos nascentes afferre ignorationē Dei, incredulitatē, diffidentiam, contemptum, odium Dei. Hæc enim complexus est, cūm ignorantiam nominat. Et hæc sententiæ consentiunt cum scripturis. Nam Paulus interdū expresse nominat defectum, vt 1. Corinth. 2, Animalis homo non percipit ea, quæ Spiritus Dei sunt. Alibi concupiscentiam nominat efficacem in membris, & parientem malos fructus. Plures locos citare de

utraq; parte possemus, sed in re manifesta nihil opus est testimonijs? Et facile iudicare poterit prudens lector, has non tantum culpas actuales esse, sine metu Dei, & sine fide esse. Sunt enim durabiles defectus in natura non renouata.

Nihil igitur de peccato Originis sentimus alienum aut a scriptura, aut a catholica Ecclesia, sed grauissimas sententias scripturae & Patrum obrutas Sophisticis rixis Theologorum recentium, repurgamus, & in lucem restituimus. Nam res ipsa loquitur, recentiores Theologos non animaduertisse, quid voluerint Patres de defectu loquentes. Est autem necessaria cognitio peccati originis. Neque enim potest intelligi magnitudo gratiae Christi, nisi morbis nostris cognitis. Tota hominis iustitia, mera est hypocrisis coram Deo, nisi agnouerimus cor naturaliter vacare, amore, timore, fiducia Dei. Ideo Propheta inquit: Postquam ostendisti mihi, percussus sum meum. Item: Ego dixi in excessu meo, Omnis homo mendax, id est, non recte sentiens de Deo.

Hic flagellant aduersarij etiam Lutherum, quod scripserit: Peccatum originis manere post Baptismum. Addunt hunc articulum iure damnatum esse a Leone X. Sed Cæs. Maiest. in hoc loco manifestam calumniam deprehendet. Sciunt enim aduersarij, in quam sententiam Lutherus hoc dictum velit, quod peccatum originis reliquum sit post Baptismum. Semper ita scripsit, quod Baptismus tollat reatum peccati originis, etiam nisi materiale, ut illi vocant, peccati maneat, videlicet concupiscentia. Addidit etiam de materiali, quod Spiritus sanctus datus per Baptismum, incipit mortificare concupiscentiam, & novos motus creat in homine. Ad eundem modum loquitur & Augustinus, qui ait: Peccatum in Baptismo remittitur, non ut non sit, sed ut non imputetur. Hic palam fatetur, esse, hoc est, manere peccatum, tametsi non imputetur. Et hæc sen-

tentia

sententia adeò placuit posterioribus, vt recitata sit & in Decretis. Et contra Iulianum inquit Augustinus: Lex ista, quæ est in membris, remissa est regeneratione spiritali, & manet in carne mortali. Remissa, est, quia reatus solutus est sacramento, quo renascuntur fideles, Manet autem, quia operatur desideria, contra quæ dimicant fideles. Sic sentire ac docere Lutherum sciunt aduersarij, Et cum rem improbare non possint, verba tamen calumniantur, vt hoc artificio innocentem opprimant.

At disputant, concupiscentiã pœnam esse, non peccatum, Lutherus defendit peccatũ esse. Suprà dictum est, Augustinum definire peccatum originis, quòd sit concupiscentia, Expostulent cum Augustino, si quid habet incommodi hæc sententia. Præterea Paulus ait, Concupiscentiã nesciebam esse peccatum, nisi lex diceret: Non concupisces. Item, Video aliam legem in membris meis repugnantẽ legi mentis meæ, & captiuantem me legi peccati, quæ est in membris meis. Hæc testimonia nulla cauidatione euerti possunt. Clarè enim appellant concupiscentiam peccatum, quòd tamen his, qui sunt in Christo, non imputatur, etsi res sit natura digna morte, vbi non condonatur. Sic Patres citra controuersiam sentiunt, Nam Augustinus longa disputatione refellit opinionem istorum, qui sentiebant concupiscentiam in homine non esse vitium, sed ἀδίαφοσυ, vt corporis dolor, aut aduersa valetudo ἀδίαφοσυ dicitur.

Quòd si contendent aduersarij, fomitem esse ἀδίαφοσυ, reclamabunt non solùm multæ sententiæ scripturæ, sed planè tota Ecclesia. Quis enim vnquam ausus est dicere, hæc esse ἀδίαφοσυ, etiamsi perfectus cõsensus nõ accederet, dubitare de ira Dei, de gratia Dei, de verbo Dei, irasci iudicis Dei, indignari quòd Deus non eripit statim ex afflictionibus, si emere quòd impii

meliore fortuna vtuntur, quàm boni, inicitati ira, libidine, cupiditate gloria, opum, &c. Et hæc agnoscunt in se homines pij, vt apparet in Psalmis ac Prophetis, Sed in Scholis transtulerunt huc ex Philosophia profusa alienas sententias, Quod propter passiones nec boni nec mali simus, nec laudemur, nec vituperemur. Item nihil esse peccatum, nisi voluntarium. Hæ sententiæ apud Philosophos de ciuili iudicio dictæ sunt, non de iudicio Dei. Nihil prudentius assuunt & alias sententias, naturam non esse malam, Id in loco dictum non reprehendimus, sed non rectè detorquetur ad extenuandum peccatum originis. Et tamen hæ sententiæ leguntur apud Scholasticos, qui intempestiuè commiscunt philosophicam seu ciuilem doctrinam de moribus cum Euangelio. Neq; hæc in Scholis tantum disputabantur, sed ex Scholis, vt fit, efferebantur ad populum. Et hæc persuasiones regnabant, & alebant fiduciam humanarum virium, & opprimebant cognitionem gratiæ Christi. Itaq; Lutherus volens magnitudinem peccati originalis & humanæ infirmitatis declarare docuit, reliquias illas peccati originalis, non esse sua natura in homine *à diabolis*, sed indigere gratia Christi, ne imputentur, item Spiritu sancto, vt mortificetur.

Quamquam Scholastici vtrunq; extenuant, peccatum & pœnam, cum docent, hominè proprijs viribus posse mandata Dei facere. In Genesi aliter describitur pœna imposita pro peccato originis. Ibi enim non solum morti & alijs corporalibus malis subiicitur humana natura, sed etiam regno diaboli. Nam ibi fertur hæc horribilis sententia: Inimicitias ponam inter te & mulierem, & inter semen tuum, & semen illius. Defectus & concupiscentia sunt pœnæ & peccata: Mors & alia corporalia mala, & tyrannis diaboli propriè pœnæ sunt. Etsi enim natura humana in seruitutē tradita, & captiua à diabolo tenetur, qui eam impijs opinionibus

erroribus dementat, & impellit ad omnis generis peccata. Sicut autem diabolus vinci non potest, nisi auxilio Christi: Ita non possumus nos proprijs viribus ex illa seruitute eximere. Ipsa mundi historia ostendit, quanta sit potentia regni diaboli. Plenus est mundus blasphemijs contra Deum, & impijs opinionibus, & his vinculis habet diabolus irretitos sapientes & iustos coram mundo. In alijs ostendunt se crassiora vitia. Cum autem datus sit nobis Christus, qui & hæc peccata, & has pœnas auferat, & regnum diaboli, peccatû & mortem destruat, beneficia Christi non poterunt cognosci, nisi intelligamus mala nostra. Ideo de his rebus nostri concionatores diligenter docuerunt, & nihil noui tradiderunt, sed sanctam scripturam, & sanctorum Patrum sententias proposuerunt.

Hæc arbitramur satisfactura esse Cas. Maieitati, de puerilibus & frigidis cauillationibus, quibus aduersarij articulum nostrum calumniati sunt. Scimus enim nos recte & eum catholica Ecclesia Christi sentire. Sed si renouabunt hanc controuersam aduersarij, non defuturi sunt apud nos, qui respondeant, & veritati patrocinentur. Nam aduersarij in hac causa magna ex parte, quid loquantur, non intelligunt. Sæpe dicunt pugnantiæ, Nec formale peccati originis, nec defectus quos vocant, recte ac dialecticè expediunt. Sed nos hoc loco noluimus illorum rixas nimis subtiliter excutere, Tantum sententiam sanctorum Patrum, quam & nos sequimur, communibus & notis verbis duximus esse recitandam.

TERTIUM articulum probans aduersarij, in quo confitemur duas in Christo naturas, videlicet naturam humanam assumptam à Verbo in vnitatem personæ suæ. Et quod idem Christus passus sit ac mortuus, vt reconciliaret nobis Patrem, & resuscitatus, vt regnet, iustificet & sanctificet credentes, & c. iuxta Symbolum Apostolorum & Symbolum Nicenum.